

KARTA KURSU (realizowanego w module specjalności)

Geografia z przyrodą

(nazwa specjalności)

Nazwa	Dydaktyka geografii w szkole podstawowej	
Nazwa w j. ang.	Geography education (didactic of geography) in primary school	
Koordynator	Dr Agnieszka Świątek	Zespół dydaktyczny
Punktacja ECTS*	4	dr Agnieszka Świątek mgr Kinga Bargieł

Opis kursu (cele kształcenia)

Po zakończeniu kursu uczestnik:

Potrafi zaplanować i zorganizować proces nauczania i uczenia się geografii w szkole podstawowej wynikający z założeń podstawy programowej. Wykazuje się znajomością strategii, metod i technik kształcenia geograficznego, zna środki dydaktyczne, nabył kompetencje: projektowania celów i doboru treści kształcenia do wybranej tematyki z geografii; stosowania różnych strategii, metod i technik kształcenia do projektowanych celów kształcenia. Posiada kompetencje w zakresie wyboru i posługiwania się środkami dydaktycznymi. Potrafi samodzielnie przeprowadzić lekcję geografii, z zachowaniem jej kolejnych faz, zna sposoby przeprowadzania kontroli i oceny uczniów.

Efekty uczenia się

	Efekt kształcenia dla kursu	Odniesienie do efektów dla specjalności (określonych w karcie programu studiów dla modułu specjalnościowego)
Wiedza	W01 Zna kryteria wyboru programów nauczania i podręczników do geografii	W04
	W02 Zna założenia modelu poznawania rzeczywistości w procesie kształcenia geograficznego	W04
	W03 Zna strategie, metody i techniki nauczania geografii w zreformowanej szkole podstawowej	W04, W05
	W04 Zna środki dydaktyczne do nauczania-uczenia się geografii	W04, W05
	W05 Zna zasady przeprowadzania bieżącej ewaluacji osiągnięć uczniów	W04, W06

	Efekt kształcenia dla kursu	Odniesienie do efektów dla specjalności (określonych w karcie programu studiów dla modułu specjalność)
Umiejętności	U01 Potrafi zaprojektować szczegółowe cele oraz dokonać wyboru treści kształcenia do tematów lekcji geografii	U03, U08
	U02 Potrafi konstruować definicje pojęć geograficznych i geograficznych prawidłowości	U05, U03
	U03 Stosuje metody i techniki kształcenia geograficznego oraz właściwe środki dydaktyczne do opracowania koncepcji i konspektu lekcji	U05, U03, U08,
	U04 Potrafi zaprojektować i przeprowadzić zajęcia kameralne w klasie oraz terenowe	U04, U05, U06

	Efekt kształcenia dla kursu	Odniesienie do efektów dla specjalności (określonych w karcie programu studiów dla modułu specjalnościowego)
Kompetencje społeczne	K01 Dąży do stałego pogłębiania swoich kompetencji w procesie doskonalenia zawodowego, uwzględniając pracę z uczniem zdolnym	K01, K05 K02 K04 B.2.K3
	K02 Jest przekonany o konieczności respektowania norm etyki zawodu nauczyciela.	K01
	K03 Jest przekonany o konieczności współpracy z nauczycielami, dyrekcją oraz rodzicami w identyfikowaniu i rozwiązywaniu problemów związanych z wykonywaniem zawodu	K01, K03 B.2.K4

Organizacja										
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach								
		A		K		L		S		P/T
Liczba godzin	15	45							15	
Egzamin										x

Opis metod prowadzenia zajęć

Wykłady prowadzone metodą wykładu, pogadanki i dyskusji.
 Ćwiczenia prowadzone różnorodnymi metodami aktywizującymi, w trakcie których studenci pracują zarówno w grupach, jak i indywidualnie, pracują z materiałami źródłowymi, tworzą prace pisemne i prezentacje. Dominującą metodą prowadzenia zajęć są ćwiczenia praktyczne i dyskusja.

Formy sprawdzania efektów uczenia się:

	E – learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca laboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	Praca pisemna (esej)	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Inne
W01			X			X	X	X		X	X		
W02			X					X			X		
W03		X	X			X	X	X		X	X		
W04		X	X			X	X	X		X	X		
W05		X	X			X	X	X		X	X		
U01			X			X	X	X		X	X		
U02		X	X			X	X	X		X	X		
U03		X	X			X	X	X		X	X		
U04		X	X			X	X	X		X	X		
U05			X			X	X	X		X	X		
K01			X					X					
K02			X					X					
K03			X					X					

Kryteria oceny	Zaliczenie ćwiczeń na podstawie projektu indywidualnego w zakresie koncepcji prowadzenia lekcji, wykonywanie zadań stawianych na ćwiczeniach, prowadzenie lekcji w szkole, uczestnictwo w zajęciach audytoryjnych i praktycznych. Zaliczenie całego przedmiotu na podstawie egzaminu ustnego.

Uwagi	Wykład –obowiązkowa obecność, wrywkowa kontrola frekwencji Ćwiczenia –obowiązkowa obecność, kontrola obecności na każdym zajęciach (w razie konieczności zawieszenia zajęć stacjonarnych lub przebywania studentów na kwarantannie, możliwe zajęcia i konsultacje on-line). Egzamin w formie ustnej.

Treści merytoryczne (wykaz tematów)

Tematyka wykładów:

1. Geografia jako nauka i jako przedmiot nauczania
2. Idee i założenia edukacji geograficznej w Polsce i za granicą
3. Nauczanie geografii w Polsce- reformy systemu kształcenia a nauczanie geografii
4. Cele edukacji geograficznej w szkole podstawowej
5. Rozwój umiejętności poprzez nauczanie-uczenie geografii, przebieg lekcji geograficznej
6. Dobór i układ treści w nauczaniu geografii (kryteria doboru, sposoby układu)
7. Strategie, metody i techniki kształcenia geograficznego
8. Środki dydaktyczne w nauczaniu geografii

Program ćwiczeń:

1. Literatura i źródła z zakresu dydaktyki geografii
2. Postawa programowa a program nauczania geografii
3. Kryteria wyboru programu nauczania geografii
4. Naczelne, kierunkowe i przedmiotowe cele kształcenia; taksonomia i operacjonalizacja

celów nauczania geografii (w tym taksonomia Blooma i trójwymiarowa taksonomia L. Jo i R. Bednarza)

5. Kształtowanie pojęć, prawidłowości i teorii wyjaśniających na lekcjach geografii
6. Metody kształcenia geograficznego (słowne, praktyczne, waloryzacyjne, aktywizujące)
7. Kształcenie poszukujące w edukacji geograficznej
- 8-9. Środki dydaktyczne w kształceniu geograficznym (tradycyjne i TIK)
10. Dobór metod i technik do wybranych tematów lekcji geografii, wykorzystanie multimediów i tradycyjnych środków dydaktycznych w nauczaniu geografii.
11. Konstrukcja konspektu lekcji geografii
12. Hospitacje lekcji geografii w szkole podstawowej
13. Kontrola i ocena ucznia
14. Konkursy geograficzne – rozwiązywanie zadań.

Słowniczek (5-15 pojęć w języku angielskim)

curriculum
learning objectives
methods and techniques of learning geography
taxonomy of the geography teaching objectives
operationalization of the geography teaching objectives

Wykaz literatury podstawowej

1. Czaińska Z., Wojtkowicz Z., cz. I 1998, cz. II 2000, Aktywne metody w edukacji geograficznej. Propozycje metodyczne do pracy z uczniem w gimnazjum. Stowarzyszenie Oświatowców Polskich, Toruń.
2. Niemierko B., 2007, Kształcenie szkolne. Podręcznik skutecznej dydaktyki. Wyd. Akademickie i Profesjonalne, Warszawa.
3. Świętek A., Cybul P., Bargieł K., Piróg D., 2022, Konceptje i praktyki oceniania efektów kształcenia w toku zajęć terenowych i ich egzemplifikacje na ścieżce dydaktycznej w krakowskiej Nowej Hucie. W: Ewaluacja w kształceniu geograficznym na różnych poziomach edukacji, pod red. A. Hibszer i D. Piróg. Poznań : Bogucki Wydawnictwo Naukowe.
4. Piskorz S. (red.), 1997, Zarys dydaktyki geografii, Wyd. Nauk. PWN, Warszawa
5. Flis J., 1982, Pojęcia i ich kształtowanie w toku nauczania geografii w szkole ogólnokształcącej. Wyd. Naukowe WSP, Kraków.
6. Groenwald M., Plit F., Rodzoś J., Szkurlat E., Tracz M., 2008, Raport o stanie geografii szkolnej w nowym systemie oświaty. Dokumentacja Geograficzna nr 38, s.5-17.
7. Licińska D., 2001, O procedurach osiągnięcia celów edukacyjnych. Geografia w gimnazjum, z.3. Wyd. SOP Toruń.
8. Niemierko B., 2007, Kształcenie szkolne. Podręcznik skutecznej dydaktyki. Wyd. Akademickie i Profesjonalne, Warszawa.
9. Zając S., 1991, Cele nauczania geografii. Kraków: Wyd. Naukowe WSP,.
10. Piróg D., 2011. Wybrane nowoczesne metody nauczania z zakresu geografii i przyrody – przykłady zastosowań, Geografia w Szkole, nr 2, s. 51-57
11. Pacyna R., Świętek A., 2016, Multimedialne środki dydaktyczne w kształceniu geograficznym społeczeństwa informatycznego, W: Franczak P., Krąż P., Liro J., Liro M., Listwan-Franczak K. (red.) Współczesne problemy i kierunki badawcze w geografii, t. 4, IGiGP UJ, Kraków, s.225-244.
12. Świętek A., Pacyna R., 2014, Interaktywny atlas geograficzny jako nowy środek dydaktyczny. W: B. Wójtowicz, W. Osuch (red.) Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis Studia Geographica vol. VI, Wydawnictwo Naukowe UP, Kraków, s.88- 103.
13. Tracz M., Świętek A., 2014, Zmiany programowe nauczania geografii w rzeczywistości szkolnej na przykładzie gimnazjum. W: B. Wójtowicz, W. Osuch (red.) Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis Studia Geographica vol. VI, Kraków: Wydawnictwo Naukowe UP, s.53- 66.
14. Tracz M., Świętek A., 2014, Czy geografia straciła na reformach?, Geografia w Szkole nr 4/2014, Dr Josef Raabe Spółka Wydawnicza Sp. z o.o., Warszawa, s.10-13.

15. Wójtowicz B., Świętek A., 2012, Wątki geograficzne w nowej podstawie programowej do Przyrody w szkole ponadgimnazjalnej. W: Edukacja Biologiczna i Środowiskowa, nr 4/2012, Wydawnictwo Naukowe Instytutu Technologii Eksploatacji, Radom, s. 98-104.
16. Piróg, D., Świętek, A. (2021). Ewaluacja osiągnięć w kształceniu geograficznym: ujęcia teoretyczne oraz aplikacyjne. Kraków : Oficyna Wydawnicza Impuls.
17. Świętek A., Brusik K., 2022, Kultura islamu w kształceniu geograficznym w Polsce jako egzemplifikacja koncepcji "geografii ciszy". Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia Geographica 2022, Z. 18, s. 36-57.

Wykaz literatury uzupełniającej

1. Osuch W., 2012, Nauczyciel geografii refleksyjnym praktykiem – oczekiwania a rzeczywistość [W:] Kształcenie nauczycieli; modele – tendencje – wyzwania wielokulturowej rzeczywistości (pod red. E. Żmijewskiej). Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego Kraków, s.114-126.
2. Piskorz S. (red.), 2004, Klucze dydaktyczne do rozpoznawania wybranych elementów środowiska przyrodniczo-kulturowego polski. Wydawnictwo Akademii Pedagogicznej w Krakowie.
3. Tywoński K., 1983. Pomoce dydaktyczne do geografii. WSiP, Warszawa.
4. Tracz M. i Ziolo Z. (red.), 2004, Polska dydaktyka geografii jako nauka i sztuka. Wyd. AP, Kraków.
5. Osuch W., 2010, Kompetencje nauczycieli geografii oraz studentów geografii – kandydatów na nauczycieli. Prace Monograficzne nr 570. Wydawnictwo Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, Kraków, s. 304.
6. Wybrane programy, poradniki metodyczne i podręczniki do nauczania geografii w gimnazjum (docelowo w szkole podstawowej)
7. Wojtanowicz P., 2006, Aktywizujące metody nauczania-uczenia się geografii, SOP, Toruń.
8. Piróg D., 2005. Wybrane drogi kształtowania przekonań i podstaw w toku edukacji geograficznej [W:] Współczesne formy i metody w dydaktyce geografii, pod red. K., Kopeć, Uniwersytet Gdański, Wyd. Bernardinum, Gdańsk.
9. Świętek A., 2022, Usługi edukacyjne w Polsce w dobie pandemii COVID-19. Prace Komisji Geografii Przemysłu Polskiego Towarzystwa Geograficznego 2022, Vol. 36, nr 2, s. 91-106.

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta)

Ilość godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	15
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	60
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	2
Ilość godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	3
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	5
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	5
	Przygotowanie do egzaminu	10
Ogółem bilans czasu pracy		100
Ilość punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		4